

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

Розум Руслан,
Іздепська Софія

Тернопільський національний економічний університет

Ефективне управління лісовими ресурсами, метою якого є відтворення ресурсно-виробничого потенціалу окремого регіону, вимагає раціонального використання усіх складових, а не лише економічної (підвищення прибутковості виробничо-господарської діяльності). Особливої уваги заслуговує екологічна складова – мінімізація втрат лісосировини, підвищення ефективності використання відходів лісопереробних підприємств тощо.

Використання лісових ресурсів, на нашу думку, це один із головних елементів природокористування, який відображає способи, методи та форми лісокористування, а також систему взаємовідносин між використанням і відтворенням лісових ресурсів.

З метою підвищення ефективності використання лісових ресурсів необхідно перейти від лісокористування до лісогосподарювання. Оскільки, лише за умови лісогосподарювання виникає можливість врахування економічних, соціальних і екологічних чинників, а також їх взаємозв'язків у системі управління сталим розвитком суспільства.

Розрахунок показника еколого-економічної ефективності використання лісових ресурсів має низку своїх специфічних особливостей, що пов'язано зі значним часом відтворення та відновлення. Разом з тим, основні засади розрахунку показника ефективності використання лісових ресурсів є загальними для даної категорії [1].

Однак, опираючись на традиційні засади розрахунку еколого-економічної ефективності використання лісових ресурсів втрати неліквідної частини лісосировини (порубкові рештки, неліквід крони тощо) не є тим чинником, який має негативний вплив на загальну величину ефективності господарської діяльності конкретного лісокористувача. Але, з погляду, втрачених можливостей та надання лісовими екосистемами різного роду послуг, втрата такої неліквідної сировини разом із неповним використанням присутніх несировинних якостей лісових ресурсів несе негативний вплив на величину ефективності залучення складових лісоресурсного потенціалу у господарську діяльність.

Еколого-економічну оцінку ефективності використання лісових ресурсів необхідно проводити з погляду як самих лісокористувачів, так і відповідних галузевих органів управління, які відповідають за лісокористування, а також з погляду територіальних громад, що є головними носіями лісового потенціалу. Як правило, високий показник ефективності використання лісових ресурсів постійними лісокористувачами не співпадає із прийнятною величиною показника ефективності для територіальних громад, які є основою нарощування даного потенціалу [2].

Одна із причин, на нашу думку, низького показника ефективності використання лісових ресурсів є бажання керівництва лісогосподарських підприємств підвищити результативність господарської діяльності через максимальне освоєння найбільш ліквідної їх частини. Результатом чого стало поширення несанкціонованих рубок найбільш цінних порід деревини, що, в свою чергу, вже зараз негативно починає відображатися на питомій вазі стиглих деревостанів. Даний показник позбавить суб'єктів лісогосподарського підприємництва відповідної ресурсної бази, а також призведе до підвищених ризиків втрати ніші на ринках лісової продукції [3].

Отже, як висновок, можна сказати наступне: концепція сталого використання лісових ресурсів та розвитку лісогосподарської діяльності є інтегральною основою раціонального природокористування. Лісогосподарування це видова форма більш широкого поняття сталого лісокористування, лісогосподарської діяльності, яка встановлює організаційно-соціальні й організаційно-економічні форми впровадження екологічно орієнтованого управління.

1. Дзяди́кевич Ю.В. Економіка доквілля і природних ресурсів: монографія / Ю.В. Дзяди́кевич, Б.О. Язлюк, Р.Б. Гевко та ін. - Тернопіль: Астон, 2016. – 392 с.

2. Розум Р.І. Еколого-економічні системи: основні аспекти / Р.І. Розум, М.В. Буряк, І.В. Любезна // Науковий огляд. Науковий журнал. – Київ, 2015. – № 6 (16). – С. 33-49.

3. Розум Руслан. Еколого-економічна оцінка впровадження природоохоронних заходів [Текст] / Руслан Розум, Марина Мотрюк // Прикладна економіка - від теорії до практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 20 жовт. 2016 р.]. - Тернопіль : Вектор, 2016. - С. 195-196.